



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

96. An si quis non haberet Breviarium, sed sciret Psalmos teneatur illos dicere sine Lectionibus in Matutino, vel Capitulis, & versiculis in Horis? Et quid, si sciret aliquas Lectiones, sive ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

feriant de his, qui non seruant consuetudinem, vel committere scandalizantur. Sed omnes coniecturae sunt in consuetudine recitandi Officium defunctorum in die 2. Nouembris, nam est consuetudo grauis, & communitate seruatur, & viri timorati male sentiunt de his, qui illam non seruant: ergo dicendum est talem consuetudinem ad culpam mortalem obligare. Ex quibus omnibus patet responsio ad argumenta pro secunda sententia superius adducta. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem quaestionem, non ita diligenter ab auctoribus vsque adhuc examinatum.

RESOL. XCV.

An si quis in die 2. Nouembris omittat recitare Officium Defunctorum, & Officium Octauæ, committat unum, vel duo peccata?

Et an, qui in prædicta die recitat Officium Octauæ, sed relinquit Officium Defunctorum, si sit Beneficiarius, teneatur restituere fructus beneficij?

Et docetur, quomodo possumus cognoscere consuetudinem obligare, & ita habere modum legis, vel non obligare, & sic non introductam per modum legis, v.g. recitandi Officium Defunctorum in die 2. Nouembris: ieiunandi in Vigilia Natiuitatis B. Mariae, non comedendi oua, & lacticia in Quadragesima, &c. Ex p.9. tr.7. & Misc.2. Rel.29.

Sup. hoc supra in Ref. 90. §. Nota secundo.

§. 1. **C**uriosus est, & nouus; & ad illum respondet nouissimè Pater Pellizzarius in *tratt. de Moralibus*, c.6. q.8. n.17. in 2. edit. vbi sic ait: [Addo hinc obiter; (quod non reperi decimum ab vltimo Doctore,) omittentem officium Defunctorum in die Commemorationis Defunctorum, & Officium Octauæ omnium Sanctorum, videri non improbabile, quod faciat vnicum peccatum: cum illa die hæc duo Officia videantur præcipi per modum vnus: in quo mecum sensit Pater Zanettus, addens de rigore contrarium esse sustinendum.] Ita ille.

2. Sed ego licet non audeam Doctorum virorum opinionem damnare, apud me tamen non caret maxima difficultate, quia sunt præcepta diuersa, vt pote de officiis diuersis; & idèd omittio vnus nõ officit alteri: nam recitans Officium Defunctorum adimplet obligationem illius, licet non recitet Officium Octauæ; & è contra: ergo, &c. Quod confirmatur: nam, quando illa dies est impedita Officium Defunctorum transfertur in alium diem: ergo sunt diuersa præcepta. At ex his oritur aliud dubium curiosum, & à nemine, quod sciam, tactum; nempe, an qui in 2. die Nouembris recitat Officium Octauæ, sed relinquit Officium Defunctorum; si sit Beneficiarius, teneatur restituere fructus Beneficij. Ego, saluo meliori iudicio, negatiuè respondeo: quia, cum simus in odiosis, & pœnalis Bulla Pij V. non est extendenda ad casum nostrum: nam loquitur de Officio ordinario, quod singulis diebus recitatur, & idèd in illa efficitur mentio de Horis, vt patet ex ipsius Bullæ contextu, quam Bullam affert Periscus de *Hor. Can. cap. 5. dub. 17. n. 2.* Sed in Officio Defunctorum non adsumt Horæ, sed tantum Matutinum, Laudes, & Vesperæ: ergo Bulla Pij V. vt diximus, non loquitur, neque est extendenda ad Officium Defunctorum, vt pote diuersum ab ordinariis Officiis.

3. Nota verò, quod amicissimus Pater Pellizzarius videtur nimis propensus, ex rationibus, vt ipse ait, à me adductis, ad declarandam consuetudinem

recitandi Officium Defunctorum in die 2. Nouembris, non obligare ad peccatum mortale: sed videat, ne postea idem dicendum sit de consuetudine Monialium recitandi Horas Canonicas extra Chorum; quod ipse, & optimè mordicus negat; & de consuetudine ieiunandi in Vigilia Assumptionis B. Virginis, & de multis aliis consuetudinibus totius Ecclesiæ: nam, v. g. possunt dicere parentes & tutores, consuetudinem baptizandi infantes, antequam ad vltimam rationis perueniant, non obligare illos sub mortalitate de familiaribus.

4. Dicendum est itaque, omnes supradictas consuetudines esse sub mortali obligatorias. Primum quia sunt in re graui, vt de se patet. Secundò, quia omnes illas transgredientes putant peccare mortaliter. Tertio quia omnes Doctores vnianter ita docuerunt. Quarto, quia illas transgredientes à Superioribus puniuntur. Hæc enim sunt præsumptiones attendendæ, vt asserunt Doctores, ad probandum consuetudinem à principio introductam, & continuatam esse sub onere peccati mortalis. Et ita est communis sensus totius Ecclesiæ circa enumeratas consuetudines. Nec aliter dicendum existimo.

5. Vnde, præter Doctores in confirmationem supradictorum à me alibi adductos, non deserau hic apponere auctoritatem Iosephi Rocaful. sic asserit in *Praxi Theol. mor. par. 3. lib. 6. c. 4. q. 3.* Quomodo possumus cognoscere, consuetudinem obligare, & ita habere modum legis; vel non obligare, & sic introductam per modum deuotionis; Vera sententia ait, ex tribus coniecturis deduci posse; consuetudinem per modum legis obligare. Prima coniectura, si consuetudo sit grauis, difficilis, & communitate seruata à populo. Ratio est: quia non solet populus vniformiter conuenire in his actibus, quos secundum consuetudinem facit, nisi quando se obligatum sentit. Secunda coniectura est, si viri timorati male sentiunt de his, qui non seruant consuetudinem, & communitate populus scandalizatur. Ratio huius coniecturæ est: quia, nisi consuetudo obligaret, non male sentirent viri timorati de his, qui non seruant eam, nec populus scandalizaretur. Tertia coniectura, si Prælati, Superiores puniant violentes consuetudinem. Huius ratio est: quia, si Prælati non sentiant, consuetudinem obligare, non punient violentes eam; nemo enim puniendus est ex eo, quod non faciat id, ad quod non obligatur. Ex his colligitur malè dixisse Fagundes in 4. *Præcepto Ecclesiæ*, l. 1. num. 12. difficile posse probari, consuetudinem non edendi oua in Quadragesima obligare: nam existimo posse probari, hanc consuetudinem obligare. Probatur: nam hæc omnes coniecturæ adsumt ferè in omnibus mundi partibus circa consuetudinem non comedendi oua, & lacticia in tempore Quadragesimæ: ergo clarè apparet dictam consuetudinem abstinendi ab ouis, & lacticiis in Quadragesima obligare sub præcepto mortali: & hæc omnia docet Rocaful. obli. *supra*. Vide etiam doctum, & amicissimum P. Bal. dellum in *Theol. mor. tom. 1. lib. 5. disp. 47. n. 16. & 17.* Merollam *tom. 3. disp. 5. c. 3. dub. 2. n. 32.* Præpositum in p. 2. *D. Thoma*, q. 97. dub. 1. n. 7.

RESOL. XCVI.

An si quis non haberet Breuiarium, sed seruet Psalmos, teneatur illos dicere sine Lectionibus in Matutino, vel Capitulis, & versiculis in Horis? Et quid, si seruet aliquas Lectiones, seu Capitula, & Oraciones, an teneatur sic dicere Officium? Ex p. 2. tr. 12. Rel. 30.

§. 1. Nega

Negatiue respondet Filiuc. tom. 2. rr. 23. c. 9. Num. 287. vbi sic ait: [Si quis non habens...

2. Notandum est tamen, quod si sciret alias lectio- nes, siue capitula, & orationes, teneretur sic dicere...

RESOL. XCVII.

An qui habet diurnum, teneatur recitare Psalmos sine Lictionibus, & Responsoriis pro Matutinis? Et inferius eorum non esse adstrictum Matutinam...

Affirmatiuam sententiam docet Sanchez in Summ. tom. 1. lib. 1. cap. 19. num. 8. quia Lectioes & Responsoria modica reputatur materia...

Imo & si aliquis caeco se offerat in socium ad recitandum, non tenetur illum admittere, quia recitare cum socio priuilegium, & fauor est, quo non vti...

ducentia, licet aliqui contrarium sentiant vt Gaudin. aut Visu, & in tom. 7. tr. 1. Refol. 7. n. 6. & alij penes Laym. in Theol. moral. lib. 4. tr. 6. c. 6. n. 2. fed ipse optime cum Garcia de benef. tom. 1. part. 3. c. 1. n. 215. tenet, quod quando semper antea non erat...

RESOL. XCVIII.

An Clericus, qui habet Diurnum, & caret Breuiario, teneatur saltem recitare Psalmos absque Lictionibus, & Responsoriis?

Idem est de carente visu, vel alia de causa, si Psalmos memoria tenet?

Et an, qui propter aliquam causam, infirmitatem scilicet, magnam occupationem, &c. excusantur a dicendo toto Officio Diurno, non tamen excusantur a dicendo illas Horas Canonicas, quas commode dicere possint?

Et an interruptio notabilis in persoluendo Diuino Officio non constituat peccatum mortale, nec obligationem iterum recitandi, & quantum incepta Hora interruptur animo repetendi?

Et an hoc etiam intelligatur in ordine ad recitationem publicam, que efficitur in Choro?

Et an Beneficiarius, qui tantum percipit ducatos 25. ex fructibus beneficij teneatur ad recitationem Horarum Canonicarum, vel sint necessary in his temporibus 40. ducati, demptis oneribus Missae, &c.

Et an prabendatus non obligatur ad recitandum in Choro, posse recipere, & retinere distributiones, etiam si neque ibi, neque extra eborum recitet Officium Diuinum? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. sol. 48. alia s 47.

1. Affirmatiuam sententiam nominatim contra me docent duo docti Theologi Valentini Aegidius Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 28. num. 6. & Ioseph Rocafull. in praxi Theol. moral. tom. 1. part. 2. lib. 3. de Oratione vocali, cap. 4. num. 309. vbi sic ait: Dubium tertium, an teneatur recitare Matutinum, qui impotens est ad recitandas Lectioes, v. g. quia habet Diurnum, & caret aut Breuiario, aut visu, vel alia de causa. Respondent Castrus Palaus tom. 2. disput. 2. punct. 6. num. 7. & Diana part. 2. tract. 12. resol. 30. & 4. part. 17. 4. resol. 25. non teneri, Ratio istorum est, quia exclusis Lectioibus Psalmi non constituunt substantialiter Matutinum. Respondeo, quod licet non constituant totum Matutinum, constituunt tamen partem, & quando homo non potest adimplere totum, tenetur adimplere partem, quam potest. Ita ille.

2. Sed licet hęc sententia sit satis probabilis probabilem etiam existimo negatiuam, & docet nouissimę etiam doctus, & amicissimus Pater Hieronymus Garcia in Summa tract. 2. difficult. 7. dub. 2. num. 7. vbi sic asserit: Iuan Sanchez in Select. disput. 15. num. 2. dize, que si sabe los Salmos, y no las Lectioes, y Responsos, que no esta obligado; porque las Lectioes, y Responsos son parte esencial del Oficio, y quien no puede todo lo esencial queda desobligado in totum, cuya opinio tengo por probable, y no se haze poca fuerza en favor della la instancia del ayuno, en el dispensado en comer carne, que por ser la abstimencia della vna de las partes mas esenciales del ayuno, en opinion muy probable queda libre totalmente del. Hęc Garcia; Et idẽ hanc sententiam, me

Sup. hoc in duabus precedentibus Ref. & supra in Ref. 01. 42. §. vltim. & in & in Ref. 33. §. Nec defera, post medium, vers. est enim.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 60. Ref. 75. & in aliis eius ant. not.